

НЕСТЕРЧУК Оксана – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, пр. Воли, 13, 43000, Україна (nester-oks@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2676-7966>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.14>

Бібліографічний опис статті: Нестерчук, С. (2022). Іменник другокласників (за підручниками для 2 класу загальноосвітніх шкіл). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 50, 104–110.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.14>

ІМЕННИК ДРУГОКЛАСНИКІВ (ЗА ПІДРУЧНИКАМИ ДЛЯ 2 КЛАСУ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ)

Анотація. У статті простежено використання власних імен дітей у навчальних книгах для школярів другого класу, проаналізовано творення варіантів імен і порівняно з власними найменнями нинішніх учнів. Нині важливо дотримуватися рекомендацій у виборі імені дитини, щоб найменування були перевірені часом і легкі для вимови та щоб із чоловічих імен було зручно утворити патронім (ім'я по батькові).

Нами не виявлені праці, у яких було б проведено аналіз антропонімів у шкільних підручниках, тому метою дослідження став аналіз власних імен дітей, фіксованих у підручниках для 2 класу.

Використано методи спостереження й порівняння для опису варіантів власних імен та його основний прийом – систематизацію. Кількісний метод використано для підрахунку повних офіційних імен і їхніх варіантів, для встановлення частотності їх уживання.

У передмовах до підручників «Основи здоров'я», «Сходинки до інформатики», «Літературне читання» хлопчики мають такі офіційні імена, як: Валентин, Улас, Юрій, та варіанти Андрійко, Вова, Володя, Гриць. Жіночий іменник мени чисельний: повні імена – Варвара, Дарина, Тетяна, варіанти – Галочка, Катруся, Тетянка. Найбільше імен використано в «Математиці». Це герої мультфільмів та екранізованих літературних казок. Хлопчиків поіменовано 34 іменами, з них повних офіційних 23 – Антон, Денис, Тарас, Ярема та ін.; дівчаток – 24 іменами, з яких десять повні офіційні – Алла, Валерія, Василина, Софія, Тамара.

Ці «підручникові» імена ми порівняли з власними назвами сучасних учнів 1–2 класів, використавши записи з формулярів читачів однієї луцької бібліотеки для дітей. Виявилось, що іменник сучасних хлопчиків нараховує 66 імен, для найменування дівчаток лучани використали 75 імен.

Наявна досить велика відмінність між рекомендованими формами власних особових імен і тими, що вживані в офіційному чи побутовому мовленні. Це означає, що як учителям, так і батькам потрібно стежити не тільки за дитячим мовленням, а й за тим, як на уроці і в позаурочний час дорослі звертаються до школярів.

Ключові слова: підручники, власні імена, варіанти імен, повні офіційні імена, суфіксація та усічення.

NESTERCHUK Oksana – Candidate of Sciences (Philology), Associate Professor, Associate Professor at the Department of History and Culture of the Ukrainian Language, Volyn Lesia Ukrainka National University, Lutsk, Voli Avenue, 13, 43000, Ukraine (nester-oks@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2676-7966>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.14>

To cite this article: Nesterchuk, O. (2022). Imennik druhoklasnykiv (za pidruchnykamy dlia 2 klasu zahalnoosvitnikh shkil) [Second-graders' name base (analysis of textbooks for 2 grade of public schools)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. "Philology" Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 50, 104–110.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.50.14> [in Ukrainian].

SECOND-GRADERS' NAME BASE (ANALYSIS OF TEXTBOOKS FOR 2 GRADE OF PUBLIC SCHOOLS)

Summary. *The article deals with use of children's proper names in textbooks for second-graders, gives an analysis of word formation of variants of names and comparison with proper names of modern schoolchildren. These days it is important to follow the recommendations in choosing a child's name, so, the names are time-proved and easy to pronounce, in addition, they should be suitable to form patronymic. We haven't found any researches devoted to analysis of anthroponyms in school textbooks, thus the objective of the research is analysis of children's personal names detected in textbooks for second graders. Observation and comparison methods were used to describe the material (variants of proper names) and its main method – systematization. The quantitative method was used to calculate the full official names and their variants, the frequency of their use. In the prefaces to the textbooks "Health Principles", "Steps to Computer Science", "Literature-based Reading" boys have the following proper names such as Valentyn, Ulas, Yurii and variants Andriiko, Vova, Volodia, Hryts. The base of female names is much smaller: full names – Varvara, Daryna, Tetiana, variants – Halochka, Katrusia, Tetianka. Most names are used in "Mathematics". They are characters of cartoons and fairy-tale movies. The boys were given 34 names, among them there are 23 full official ones – Anton, Denys, Taras, Yarema and others. The girls were given 24 names among which there are ten full official ones like Alla, Valeriya, Vasylyna, Sofiya, Tamara.*

These "textbook" names were compared with proper names of modern schoolchildren from 1–2 grades, using records from borrowers' record cards in the library for children in the city of Lutsk. It turned out that the name base of modern boys includes 66 names, as to the girls' names the inhabitants of Lutsk used 75 names. There is a big difference between the recommended forms of personal names and those used in the official or everyday speech, and it means that both teachers and parents have to watch for not only children's speaking but mind how adults address schoolchildren both in class and after school.

Key words: *assistants, official names, variants of names, new official names, abbreviations.*

Постановка проблеми. Іменник як сукупність власних особових імен, уживаних у певному колективі чи серед одного народу, свідчить не тільки про його традиції, смаки, а й показує, у чому сталість та змінність таких власних найменувань, у чому, зокрема, їхня оригінальність та які новітні запозичення перейняті від інших народів. Сучасний іменник українців переважно гебрійського (давньоєврейського), давньогрецького та латинського походження, хоч трапляються і скандинавські та зрідка тюркські запозичення, тож, здавалося б, нічого власне українського він не має. Однак саме способи адаптації цих іншомовних запозичень (пор. *Марко, Микола, Оксана, Остап, Петро, Пилип* і т.д.) і творення варіантів імен дають підстави говорити про їхню українськість.

У двадцятих роках ХХ століття український іменник зазнав численних змін через тодішню «радянізацію» суспільства та боротьбу проти церкви й релігії. Тоді широким потоком хлинули неоконвірні та дивні власні особові найменування (*Авангард, Герб, Індустрія, П'ятилітка, Тракторина*), йшлося

також про звеличення нових «божків» (*Владлен < рос. Владимир Ленин, Вилен < рос. В.И. Ленин, Мелор < рос. Маркс, Енгельс, Ленин, октябрьская революция, Сталіна*), а ще було модно переймати назви від західноєвропейських народів (*Артур, Альберт, Едуард, Жанна, Інга*). Розхитування православного іменника триває і тепер, тому так важливо дотримуватися рекомендацій у виборі імені дитини: найменування повинні бути перевірені часом і легкі для вимови та щоб із чоловічих імен було зручно утворити патронім (ім'я по батькові). Під час хрещення дитині надають тільки ті імена, які є в церковних святцях (чоловічих імен понад вісім з половиною сотень, жіночих понад три сотні), хоч у свідоцтві на прохання батьків можуть бути записані і їхні омріяні або вигадані найменування, тож часто діти навіть у православних родинах мають по два імені – мирське й церковне.

Певним чином на вибір імені впливає художня література, кіно- та мультфільми, адже улюблених героїв намагаються наслідувати в усьому. Такі імена трапляються й у шкільних підручниках, підтверджуючи

в такий спосіб правильність батьківського вибору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здебільшого дослідження про дитячу антропонімію присвячено особливостям перекладу власних імен дітей з англійської на українську мови та функціонуванню таких назв у казкових, дитячих творах (Т. Барсуک (2009), Е. Мінцис (2021), Т. Скороход (2012), Л. Юлдашева (2019) та ін.). Однак є багато досліджень із літературної антропонімії, зокрема праці Л. Белея (1995), Л. Вокалюк (2020), Ю. Карпенка (2014), А. Поповського (2020) та ін. Ми не виявили праць, у яких проведено аналіз антропонімів у шкільних підручниках.

Визначення мети та основних завдань дослідження. Мета статті – аналіз власних імен дітей, зафіксованих у підручниках для 2 класу. Її завдання – простежити, які власні особові імена використовують автори в навчальних книгах для школярів; проаналізувати творення варіантів імен; порівняти ці варіанти з власними назвами сучасних учнів 1–2 класів.

У підручниках для другого класу шкіл з українською мовою навчання виявляємо різноманітні власні особові імена дійових персонажів – поруч із безіменними хлопчиками та дівчатками діють літературні та казкові герої, запозичені насамперед з кіно- і мультфільмів та з комп'ютерних ігор. Оскільки дітям цього віку властиве конкретне мислення, тому, вважаємо, і варто пропонувати завдання, у яких діють найменовані персонажі. Зауважимо, що кожен підручник по-своєму називає однолітків сучасних другокласників. Розглянемо це докладніше, використавши методи спостереження та порівняння для опису матеріалу (варіантів власних імен) і його основний прийом – систематизацію, також кількісний метод – для підрахунку повних офіційних імен та їхніх варіантів, для визначення частотності їх уживання.

Виклад матеріалу. На сторінках підручника «Українська мова та читання» К. Пономарьової, О. Савченко (2019) школярі знайомляться із *Гаджиком, Читалочкою, Щебетунчиком, Родзинкою*, які допомагають «правильно говорити і писати українською мовою» (с. 4), читати та виконувати цікаві

завдання. Імена дітей виявляємо в розповідях та завданнях, укладених авторами, але найчастіше – в адаптованих текстах українських дитячих письменників та педагогів-практиків. Чоловічий іменник нараховує 14 повних офіційних імен, з яких деякі вжиті по кілька разів (у круглих дужках позначена кількість уживань): *Андрій (3), Володимир, Дмитро, Євген, Іван (4), Ігор, Йосип (2), Кирило, Максим, Петро, Роман (3), Сергій (3), Степан, Ярослав*; нараховано 18 варіантів імен: *Андрійко (2), Василько (2), Вітя, Вітьок, Володя, Грицько, Женя, Костя (2), Дмитрик, Марко (2), Миколка, Михайлик, Петрик, Сашко (4), Сергійко (3), Тимко, Юрасик, Юрко (6)*. Жіночий іменник складається з 13 повних офіційних імен (*Аліна, Валентина, Галина (2), Єва, Зінаїда, Зоя, Катерина, Клара, Марина, Марія, Олеся, Наталія, Софія*) та з 14 варіантів – *Варварка, Віка, Люба, Марійка (2), Марічка, Мар'янка (4), Наталочка, Наталя, Оленка (5), Оля (2), Света, Соня, Юля, Яся*.

Для другої частини підручника «Українська мова та читання» дібрані твори для читання, які відповідають віковим особливостям другокласників. Крім усних народних творів, тут розміщено й літературні казки, вірші та прозові оповідання. У багатьох із них діють однолітки другокласників. Хлопці мають такі офіційні імена: *Борис, Гліб, Микола, Тарас* та варіанти: *Бориско, Василько, Вітько, Івась, Максимко, Миколка, Мишко, Павлик, Сергійко, Славко, Тарасик (3), Толя*. Жіночий іменник менший: повні імена *Леся, Ніна, Оксана, Тетяна*, варіанти – *Василінка, Катруся, Маринка (2), Ната (2), Наталка, Наталочка (3), Оля, Таня, Тетянка (3)*.

Крім однолітків, у підручниках згадані також інші дійові особи: *Валерик* і *Гриньоб*, діди *Андрушка, Гриць*, бабуся *Марушка*, але для аналізу іменника їх до уваги не беремо.

На сторінках підручника «Математика» авторів С. Логачевської, Т. Логачевської й О. Комар (2019) у вступному слові не представлено дійових осіб, покликаних допомагати другокласникам. Безперечно, у школярів цього віку ще «конкретне» мислення, тож у задачах поруч із «безіменними» хлопчиками та дівчатками, собачкою *Доллі* та їхньою матусею *Моллі*, зазначені 7 імен хлопців: офіційні імена – *Артем, Денис, Дмитро, Іван (2)*,

Ігор, Максим (3), Олег (4); та два варіанти імені *Гнат, Сашко*; 6 офіційних імен дівчаток – *Аліна, Ганна (2), Ірина (3), Марія, Оксана, Софія* і 5 варіантів – *Іванка, Маринка (2), Ніка* < *Вероніка, Оленка (3), Софійка*.

На відміну від підручника С. Логачевської та ін., найбільше імен використано у книзі М. Козак, О. Корчевської (Математика, 2019). Тут діє персонаж, про якого автори написали у зверненні до другокласників так: «Цьогоріч наша мандрівка Країною МАТЕМАТИКИ триватиме... <...> песик Радик вивчає математику з тобою» (с. 2), а також герої мультфільмів та екранізованих народних казок: *Жабка, Коник-стрибунець, поросята Наф-Наф, Нуф-Нуф, Ніф-Ніф*, лісові звірята (*білочка, їжачок, зайчик*).

Хлопчиків поіменовано 26 іменами, з них повних офіційних 10: *Арсен, Вадим (2), Ігор (5), Назар (2), Олег (4), Олесь, Орест, Остап, Северин (2), Тарас (2)*. Використано лише 15 варіантів імен (без повних офіційних): *Андрійко, Артемко, Бориско, Данилко (2), Дмитрик (2), Іванко, Марко, Михайлик, Романко, Саня, Сашко (2), Сергійко (2), Степанко, Юра, Ярик*.

Дівчаток іменовано 20 іменами, з яких сім повних офіційних: *Віра (2), Леся, Ліна, Марта, Ніна, Яна*, а 13 варіантів ужито в задачах: *Іра (2), Катруся, Ліля, Люба, Люда, Оксанка, Оленка, Олеся (4), Світланка, Тетянка, Улянка, Юля (3), Яринка*.

Деривація варіантів імен хлопчиків повністю відповідає нормам українського словотворення. Найвні всі види регресії: афереза (усічений початок слова), синкопа (середина), апокопа (кінець), а також комбінації цих видів. Значне поширення має суфіксація, див. суфікс *-к-о* доданий до повного імені (*Андрійко, Артемко, Іванко, Степанко*) або до усіченого (*Сашко*); суфікс *-ик* доданий до повного імені (*Дмитрик, Михайлик*) або усіченого (*Ярик*); лише за допомогою регресії утворені варіанти *Гнат* < *Ігнат* (афереза), *Саня* < *Олександр* (афереза, синкопа, апокопа) і *Юра* (апокопа), *Ярик* < *Ярослав* (синкопа і апокопа+ суфіксація).

Частина варіантів імен дівчаток постала внаслідок усічення: *Ніка* < *Вероніка* (афереза), *Іра, Ліля, Люба, Люда, Юля* (апокопа), *Олеся* (синкопа і апокопа). У суфіксальних утвореннях переважає суфікс *-к-а*: *Маринка,*

Оленка, Софійка, Улянка, Яринка; один раз *-ус-я* – *Катруся*.

У 2-х частинах підручника з природознавства «Я досліджую світ» за редакцією І. Жаркової автори обходяться без власних особових імен. Так, у зверненні до школярів підручника у першій частині сказано: «супутниками на сторінках підручника будуть: професор Лісовенко..., дівчинка Вітамінка..., дівчинка Ідейка..., мишка Дзига» (с. 3). У другій частині підручника з'являється ще хлопчик Розумник, «знавець сучасного та минулого людства» (с. 3). Вони мають допомогти школярам розібратися у явищах природи, правилах безпеки, можливостях комп'ютера, а рукодільниця Ідейка – у продукуванні ідей. Причому *Лісовенко* «діє» у 52 розповідях, повідомленнях та завданнях, *Ідейка* – у 33, *Вітамінка* – у 14, *Розумник* – у 20, *Дзига* – у 29.

Зауважимо, що в підручнику «Я досліджую світ (Природознавство)» за редакцією О. Іщенко (2019) немає дійових осіб, що будуть допомагати дітям вивчати навколишнє середовище, але у розповідях з'являються варіанти імен: *Галя, Діна, Неля, Оленка, Вірка, Надька, Ірка, Іра, Софійка*.

У підручнику «Мистецтво» Л. Масол, О. Гайдамаки, О. Колотило (2019) поєднані міжпредметні зв'язки музики, образотворчого мистецтва та трудового навчання. У передмові сказано: «Запрошуємо разом з Лясолькою, Барвиком та цим підручником продовжити мандри Країною Мистецтва» (с. 3). Тут немає більше ні казкових героїв, ні однолітків наших другокласників, здебільшого завдання подані в наказовій формі: *зверни увагу, виконай, знайди, склади, подумай, виконай, розглянь, розкажи, розучи, уяви* та ін., що, звичайно, не стимулюватиме уяву учнів, а велика кількість музичної термінології та розповіді про багатьох композиторів не викличе потрібного зацікавлення.

Отже, зведений чоловічий іменник другокласників за підручниками нараховує 43 імені, з яких 29 – повні офіційні, а 18 імен представлено лише у варіантах. Найчастотніші такі найменування: *Іван (6), Ігор (6), Максим (4), Олег (12), Роман (3), Сашко (4), Сергій (3), Юрко (6)*.

У жіночому іменнику (за підручниками для 2 класу) 44 імені, з яких 23 повні офіційні, а 21 представлено варіантами. Частот-

ність цих найменувань така: *Ірина* і *Юля* (3), *Тетянка* і *Олеся* (4), *Наталочка* (7), *Оленка* (8). Найбільше варіантів засвідчено від імен *Ірина–Іра*(2), *Ірка*, *Яринка*, *Марія–Марійка*(2), *Марічка*, *Наталія–Ната* (2), *Наталка*, *Наталочка* (3), *Наталя*.

На нашу думку, цікаво порівняти ці «підручникові» імена з власними назвами сучасних учнів 1–2 класів, для чого ми виписали імена з рукописних формулярів читачів однієї з луцьких бібліотек для дітей. Відомості про цих маленьких читачів записані зі слів їхніх батьків, тож ці імена – не вибір школярів, а бажання їхніх батьків.

Іменник сучасних хлопчиків нараховує 66 імен, з яких найбільш частотні такі: *Андрій* (17), *Артемій* (2) + *Артем* (15), *Дмитро* (17) + *Діма* (2), *Михайло* (15) + *Міша* (2), *Назарій* (3) + *Назар* (17), *Роман* (17) + *Рома*, *Владислав* (20) + *Влад* (2), *Максим* (23). Оригінальність своїх дітей, зрідка й «іншонаціональність» батьки підкреслили такими власними назвами: *Аріан*, *Герман*, *Гусейн*, *Еван*, *Ельдар*, *Еміль*, *Ерік*, *Теофіл*, *Ян*. Поруч з офіційними формами, прийнятими в українській мові, вжиті переважно російські, пор.: *Данило* (9) – *Данііл* (5) – *Даніель* (2), *Кирило* – *Кирил* – *Кіріл*, *Микита* – *Нікіта* (3). Варто було б задуматися батькам, як згодом звучатиме патронім їхніх онуків та як поєднуватиметься з вибраним іменем.

Для найменування дівчаток лучани використали 75 імен, тобто «дівчачий» іменник

переважає «хлопчачий». Найбільш поширені такі імена: *Дарія* + *Дарина* (14) + *Даша* (4), *Вікторія* (13), *Марія* (9) + *Машиа*, *Мілана* (9) і *Мілена* (3), *Уляна* (14), *Ангеліна* (16), *Анастасія* (22) + *Настя* (5), *Софія* (26). Незвичні для українського іменника такі власні назви: *Апіна*, *Аріна* (4), *Еліна* (2), *Емілія*, *Імре*, *Ірма*, *Мілана* (9) і *Мілена* (3), *Сабіна* і *Сабріна*. Деякі імена продиктовані батьками в російському оформленні, бо так для них «ліпше звучать», пор.: *Ганна* – *Анна* (25) – *Аня* (2), *Марія* (9) + *Машиа*, *Оксана* (2) + *Аксенія*, *Христина* (5) + *Кристина*. Виявлено й одне подвійне ім'я – *Евеліна-Софія*.

Висновки. Отже, аналізовані варіанти імен традиційні, вживані на всій території України. Є досить велика відмінність між рекомендованими формами власних особових імен (пор. хоч би підручники) і тими, що вживані в офіційному чи побутовому мовленні, а це означає, що вчителям треба стежити не тільки за дитячим мовленням, а й за тим, як на уроці і в позаурочний час вони самі звертаються до школярів, а також частіше на цю тему проводити відповідні бесіди з ними та їхніми батьками. Гадаємо, що за таким чином організованої роботи можна буде «повернути» кличний відмінок, зокрема у звертаннях, не тільки у мовлення учнів, але і їхніх батьків.

Вважаємо за доцільне у подальших розвідках проаналізувати шкільні підручники для 3–4 класів щодо вживання власних особових імен.

ЛІТЕРАТУРА

- Барсук Т.** Функціональне навантаження антропонімів у казковому дискурсі (на матеріалі творів Дж.К. Роулінг про Гаррі Поттера). URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/2981/1/barsuk.pdf> (дата звернення: 17.06.2022).
- Белей Л.О.** Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії 19–20 століття. Ужгород, 1995. 120 с.
- Бойван О.С., Ковтун О.В.** Особливості творення номінації героїв англійських казок (на прикладі роману Дж.К. Ролінг «Гаррі Поттер та Філософський камінь»). *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень* : матеріали Міжнародної наукової конференції 10 квітня 2020 р. Луцьк : МЦНД, 2020 Т. 2. С. 100–103. DOI: <https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v2.20>.
- Вокалюк Л.Ю.** Лексико-семантична організація власних імен у творах Василя Стефаника. *Шоста республіканська ономастична конференція* : тези доповідей і повідомлень. Одеса, 1990. Ч. 1. С. 106–107.
- Карпенко Ю.О.** Літературна ономастика Ліни Костенко : монографія. Одеса : Астропринт, 2014. 216 с.
- Козак М., Корчевська О.** Математика : підручник для 2-го класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 112 с.
- Логачевська С., Логачевська Т., Комар О.** Математика : підручник для 2-го класу закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2019. 112 с.

- Масол Л.М., Гайдамака О.В., Колодило О.М.** Мистецтво : підручник для 2-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ : Генеза, 2019. 112 с.
- Мінцис Е.Є.** Власні назви та їх переклад (на матеріалі літературної казки Роальда Дала «Чарлі і шоколадна фабрика» та її україномовного варіанту). URL: <https://nniif.org.ua/File/20meevnt.pdf> (дата звернення: 17.06.2022).
- Поповський А.** Від хама до хамства. *Дециця про українські прізвища*. Дніпро : Ліра, 2020. С. 68–89.
- Пономарьова К.І., Савченко О.Я.** Українська мова та читання : підручник для 2-го класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2019, 143 с.
- Скороход Т.** Особливості перекладу власних назв українською мовою в аудіовізуальних творах (на прикладі перекладу антропонімів серіалу «Революція»). *Стаття наукової конференції*. Київ. 2013. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1654> (дата звернення: 17.06.2022).
- Юлдашева Л.П.** Літературні оніми як засіб структурування художнього світу у творах для дітей та юнацтва. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 39. Т. 1. С. 89–92. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.1.21>.
- Я досліджую світ : підручник для 2-го класу закладів загальної середньої освіти : у 2-х част. / І. Жаркова, Л. Мечник, Л. Роговська, Л. Пономарьова, О. Антонов. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019, 128 с.
- Я досліджую світ : підручник для 2-го класу закладів загальної середньої освіти: у 2-х част. / О.Л. Іщенко та ін. Київ : Літера ЛТД, 2019. Ч. 1. 112 с.

REFERENCES

- Barsuk, T.** (2009). *Funktionalne navantazhennia antroponimiv u kazkovomu dyskursi (na materialy tvoriv Dzh.K. Roulinh pro Harri Pottera) [Functional load of anthroponyms in fairy-tale discourse (based on the works of J.K. Rowling about Harry Potter)]*. Retrieved June 17, 2022, from: <https://docplayer.net/43425916> [in Ukrainian].
- Belei, L.O.** (1995). *Funktionalno-stylistychni mozhlyvosti ukrainskoi literaturno-khudozhnoi antroponimii 19–20 stolittia [Functional-stylistic possibilities of Ukrainian literary-artistic anthroponymy of the 19th and 20th centuries]*. Uzhhorod [in Ukrainian].
- Boivan, O.S., Kovtun, O.V.** (2020). Osoblyvosti tvorennia nominatsii heroiv anhliiskykh kazok (na prykladi romanu Dzh.K. Roling «Harri Potter ta filosofskyi kamin») [Features of the nomination of heroes of English fairy tales (on the example of JK Rawlings' novel "Harry Potter and the Philosopher's Stone")]. *Tradytsiini ta innovatsiini pidkhody do naukovykh doslidzhen: materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii 10 kvitnia 2020 – Traditional and innovative approaches to scientific research: materials of the International Scientific Conference on April 10, 2020* (Vol. 2), (pp. 100–103). Lutsk: ICSR. DOI: <https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v2.20> [in Ukrainian].
- Ishchenko, O.L.** and others (2019). *Ya doslidzhuu svit: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [I explore the world: a textbook for the 2nd grade institutions in general among. education]* (Parts 1–2). Kyiv: Litera LTD [in Ukrainian].
- Karpenko, Yu.O.** (2014). *Literaturna onomastyka Liny Kostenko: monohrafiia [Literary Onomastics by Lina Kostenko]*. Odesa: Astroprynt [in Ukrainian].
- Kozak, M., Korchevska, O.** (2019). *Matematyka: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Mathematics: a textbook for the 2nd grade institutions of general secondary education]*. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].
- Lohachevska, S., Lohachevska, T., Komar, O.** (2019). *Matematyka: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Mathematics: a textbook for the 2nd grade institutions of general secondary education]*. Kyiv: Heneza [in Ukrainian].
- Masol, L.M., Haidamaka, O.V., Kolodylo, O.M.** (2019). *Mystetstvo: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Art: a textbook for the 2nd grade institutions of general secondary education]*. Kyiv: Heneza [in Ukrainian].
- Mintsy, E.Ye.** (2021). *Vlasni nazvy ta yikh pereklad (na materialy literaturnoi kazky Roalda Dala «Charli i shokoladna fabryka» ta yii ukrainomovnoho variantu) [Proper names and their translation (based on the literary tale of Roald Dahl "Charlie and the Chocolate Factory" and its Ukrainian version)]*. Retrieved June 17, 2022, from: <https://nniif.org.ua/File/20meevnt.pdf> [in Ukrainian].
- Popovskyi, A.** (2020). Vid khama do khamstva [From rudeness to rudeness]. *Deshchytisia pro ukrainski pryzvyshcha*. Dnipro: Lira [in Ukrainian].

- Ponomarova, K.I., Savchenko, O.Ya.** (2019). *Ukrainska mova ta chytannia: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Ukrainian language and reading: a textbook for the 2nd grade of institutions of general secondary education]* (Parts 1–2). Kyiv: KONVI PRINT [in Ukrainian].
- Skorokhod, T.** (2013). Osoblyvosti perekladu vlasnykh nazv ukrainskoiu movoiu v audiovizualnykh tvorakh (na prykladi perekladu antroponimiv serialu «Revoliutsiia») [Features of translation of proper names into Ukrainian in audiovisual works (on the example of translation of anthroponyms of the series “Revolution”)]. *Stattia naukovoï konferentsii – Article of the scientific conference*. Kyiv. Retrieved June 17, 2022, from: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1654> [in Ukrainian].
- Vokaliuk, L.Yu.** (1990). Leksyko-semantychna orhanizatsiia vlasnykh imen u tvorakh Vasylia Stefanyka [The lexico-semantic organization of own names in the works of Vasyl Stefanyk]. *Shosta respublikanska onomastychna konferentsiia : tezy dop. i povidom. – The Sixth Republican Onomastic Conference* (Ch. 1), (pp. 106–107). Odesa [in Ukrainian].
- Yuldasheva, L.P.** (2019). Literaturni onimy yak zasib strukturuvannia khudozhnoho svitu u tvorakh dlia ditei ta yunatstva [Literary onyms as a means of structuring the art world in works for children and youth]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seria: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, 39 (Vol. 1). DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.1.21> [in Ukrainian].
- Zharkova, I., Mechnyk, L., Rohovska, L., Ponomarova, L., Antonov, O.** (2019). *Ya doslidzhuu svit: pidruchnyk dlia 2-ho klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity [I explore the world: a textbook for the 2nd grade of institutions of general secondary education]* (Parts 1–2). Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].